Immigratie- en Naturalisatiedienst
Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 11 9560 AA TER APEL

President Rechtbank Den Haag
Mr. R.G. de Lange - Tegelaar

Juridische Zaken
RVE Den Haag

Turfmarkt 147
2511 DP 's-Gravenhage
Postbus

Contactpersoon
[redacted]

[redacted]

Datum
18 juli 2025

Datum 18 juli 2025
Betreft Ontwikkelingen IND / JZ

Geachte mevrouw De Lange, beste Robine,

Vanuit onze maatschappelijke opgave en opdracht heeft het ter zitting verschijnen voor de directie Juridische Zaken (JZ) van de IND de hoogste prioriteit. Dat uit respect naar de aanvrager, die een belangrijk moment in diens leven meemaakt als zijn/haar zaak ter zitting wordt behandeld en vanzelfsprekend ook uit respect naar de rechtbank toe. Hoogste prioriteit wil daarbij zeggen dat wij altijd eerst kijken welke andere taken wij niet kunnen doen, voordat wij tot de beslissing komen niet naar een zitting te gaan.

Helaas is er sinds het begin dit jaar, eerder dan verwacht, een situatie ontstaan waarin de pleiters van JZ niet langer in staat zijn in alle door de rechtspraak op zitting geplande zaken te verschijnen. Deze situatie doet zich op dit moment nog niet landelijk voor en betreft dus nog niet alle rechtbanken. Vooralsnog zijn met name rechtbanken in het westen van het land geraakt. Wij verwachten echter dat ook andere rechtbanken hiermee te maken zullen krijgen.

In de afgelopen jaren konden wij dankzij allerlei maatregelen die wij sinds begin 2022 hebben ingevoerd flink veel efficiënter werken. Dit heeft geresulteerd in een substantiële productiviteitsverbetering (aantal zaken en aantal zittingen) van bijna 25% over alleen al het jaar 2024. Voor 2025 hielden wij rekening met het verder oplopen van het aantal zittingen en zaken. Wij zijn voorbereid op een verdere toename van het werk. Op basis van de best mogelijke raming die we, in de huidige situatie, als JZ kunnen maken (o.b.v. de MPP), is voor 2025 rekening gehouden met 8% meer werkaanbod (meer op zitting behandelde zaken).

De realisatie in zittingen en zaken ligt sinds begin 2025 echter ruim boven deze verwachting. Ongeveer 14% meer zittingen en daarbinnen ook nog eens meer zaken. In 2024 betrof het nog gemiddeld 239 zittingen per maand, met gemiddeld 6,3 zaken op zitting, met een piek van 259 zittingen. In 2025 is het grootste aantal zittingen gestegen naar 286 zittingen per maand. Daar komt bij dat niet alleen het aantal zaken en zittingen is gestegen, ook de planning hiervan is voor ons onvoorspelbaarder geworden.

Er is altijd al sprake geweest van het bijplaatsen van zaken en zittingen, net als zittingen en zaken ook kunnen vervallen. Dat patroon is recentelijk echter veranderd. Bij een tweetal rechtbanken is het effect zichtbaar geworden dat

binnen onze plantermijn van zes weken er netto genomen meer zaken bijkomen, dan dat er vervallen. Meer algemeen zien we dat binnen deze plantermijn zo'n 6-7% meer zittingen erbij komen.

Deze significante toename van het werk en de voor ons afgenomen voorspelbaarheid van de planning vanuit de rechtbanken zijn relevante factoren die ervoor zorgen dat we het nu in de praktijk niet altijd kunnen bijbenen. Op dit moment lukt het JZ om in circa 95% van de gevallen ter zitting aanwezig te zijn. Bij sommige zittingsplaatsen ligt dit percentage lager of juist hoger. Helaas zijn er ook enkele uitschieters naar beneden, op zijn laagst 80%. Dit was voornamelijk het gevolg van onvoorziene bijplaatsingen binnen de zes weken termijn die we niet afdoende konden opvangen.

Dat wij op dit moment niet meer in *alle* zaken ter zitting aanwezig zijn is dan ook geen kwestie van niet *willen*, het is een kwestie van niet *kunnen*. Dat betreuren we als MT JZ zeer, maar dit raakt ook onze pleiters, die hier niets aan kunnen doen. Dat we nu in sommige gevallen triage (waarover hieronder meer) moeten toepassen is echt een laatste redmiddel.

Ik hecht er aan te benadrukken dat dit voor JZ niet 'het nieuwe normaal' is. Integendeel, er is ons veel aan gelegen spoedig weer in staat te zijn in alle zaken ter zitting te verschijnen én om dat voor de langere termijn te borgen. Wij doen daar als JZ alles aan. Zo blijven we inzetten op verdere capaciteitsuitbreiding, zeker met het oog op de nieuwe asielwetten en het migratiepact. Daarnaast optimaliseren we onze interne processen om efficiënter te werken en de productiviteit van JZ te kunnen verhogen.

De situatie is nu al krap en zal naar verwachting nog krapper worden. Wij realiseren ons zeer dat het niet verschijnen ter zitting niet alleen voor ons vervelend is, maar vooral ook voor de aanvrager en diens gemachtigde en de rechters en griffiers die wel beschikbaar konden zijn. Wij kunnen ons goed voorstellen dat dit tot vragen en misschien zelfs ook onvrede en frustraties kan leiden. Wij zijn daarom graag bereid u en uw collega's over de achtergrond hiervan op de hoogte te stellen. Wij zullen onze reguliere contacten met alle nevenzittingsplaatsen proactief benutten om hier bij stil te staan en eventuele vragen te beantwoorden.

Onze pleiters kunnen uiteraard toelichting geven op de situatie, maar hebben niet de positie hierin daadwerkelijk verandering te brengen. Onze pleiters zijn en blijven de inhoudelijke gesprekspartners in iedere zaak. Wanneer het vragen of opmerkingen over het functioneren van de directie JZ betreft, stellen wij het op prijs als deze worden gericht aan ons als leiding of de daarvoor aangewezen contactpersonen van JZ, in plaats van aan de pleiters zelf.

Triage:

Triageren, oftewel de beslissing om niet ter zitting te verschijnen, nemen wij pas als het echt niet anders kan en pas in allerlaatste instantie. Dat kan plaatsvinden aan het begin van onze zeswekelijkse plancyclus, of tussentijds indien het aantal bijplaatsingen van zaken en/of zittingen dermate hoog is dat het voor ons niet meer uitvoerbaar is. We nemen dat besluit steeds zo zorgvuldig mogelijk, gegeven de omstandigheden. Daarbij bezien we steeds of er zaken bij zijn die tenminste een verweerschrift vergen. Daarvoor geldt, zo ook met betrekking tot verzoeken om verweerschriften vanuit de rechtspraak, dat dit ook betekent dat wij elders weer andere keuzes moeten maken.

Het spreekt voor zich dat veranderingen binnen de zes weken termijn voor ons het meest complex zijn om op te vangen. Waar eerder nog sprake was van enige flexibiliteit, is die ruimte inmiddels verdwenen doordat onze organisatie momenteel (te) dicht tegen - of zelfs over - de maximale capaciteit opereert. Dit heeft invloed op onze mogelijkheden om bij tussentijdse bijplaatsingen alsnog ter zitting te verschijnen. We zullen ons dan eerder genoodzaakt zien tot triage. En dit kan ook gevolgen hebben voor de mate waarin we in staat zijn zaken tijdig te screenen, met als risico last-minute intrekkingen of verzoeken om aanhouding.

Indien de noodzaak tot triageren ontstaat zullen onze contactpersonen per nevenzittingsplaats zo spoedig mogelijk in contact treden met de rechtbank waar een voornemen tot triageren bestaat, om dat voornemen te bespreken. Daarbij zal altijd gelden dat wij graag meedenken en individuele oplossingen mogelijk willen maken voor die zittingen of zaken waarin de betreffende rechter vertegenwoordiging ter zitting onontbeerlijk acht. In dat geval kan de contactpersoon, één van de operationeel managers van JZ (OM-er), benaderd worden die per rechtbank het vaste aanspreekpunt is. Volledigheidshalve is als bijlage bijgevoegd een geactualiseerd overzicht met de aanspreekpunten per RVE, de DJO en ons OT.

Kunnen rechtbanken helpen?

Zoals in het voorgaande is geschetst zal JZ, net zoals overigens de rechtbanken en de advocatuur, de komende tijd moeten schipperen met de beschikbare capaciteit. Daarbij kunnen wij elkaar ook helpen.

Voor JZ geldt dat hoe verder we vooruit kunnen kijken, hoe beter we kunnen omgaan met de beschikbare capaciteit. Zonder in detail te willen treden: een globaal planningspatroon (dus eerder dan de rollijsten) is voor ons al zeer bruikbaar en ruim voldoende. Het gaat ons vooral om de te verwachte zittingsdagdelen, niet zozeer het precieze aantal zaken. Tegelijkertijd begrijpen we uiteraard dat rechtbanken de planning van zittingen en zaken soms tot het laatste moment moeten kunnen wijzigen.

Afstemming met de rechtspraak is voor JZ dus cruciaal. Ook andere ontwikkelingen die voor de rechtbank zichtbaar zijn, kunnen voor ons van belang zijn. Denk bijvoorbeeld aan een verandering in het aantal inzetbare rechters, wat ertoe kan leiden dat historische zittingspatronen van de betreffende rechtbank in de daaropvolgende periode veranderen.

Het tijdig delen van dit soort informatie met JZ stelt ons beter in staat om, aanvullend op onze eigen inspanningen, strategische en operationele keuzes te maken. Zo kunnen we zo goed mogelijk anticiperen op capaciteitsuitbreiding bij één of meerdere rechtbanken en de daarmee gepaard gaande toename van zittingen adequaat opvangen. Ook op de langere termijn stelt dit ons in staat onze planning beter af te stemmen op ontwikkelingen aan de zijde van de rechtspraak. Onze manager van de zogenoemde verkeerstoren, [redacted], gaat hierover graag in gesprek met de verschillende rechtbanken (e-mail: [redacted]). Zij licht desgewenst ook graag nader toe welke informatie vanuit de rechtbanken JZ helpt om zoveel als mogelijk een betrouwbare procespartij voor de vreemdelingenkamer te blijven.

Ook onze operationeel managers gaan graag in gesprek met 'hun' rechtbanken over deze onderwerpen. Bij de keuzes die wij maken, staan zij open voor de belangen en belemmeringen die rechtbanken daarbij ervaren. Tegelijkertijd luisteren zij ook graag naar wat vanuit het perspectief van de rechtbank nuttig of nodig is. Dat geldt eveneens voor een eventueel gewenste projectmatige aanpak van bepaalde zaken, of andere initiatieven die rechtbanken kunnen helpen om bijvoorbeeld door hun voorraden heen te komen. Mits tijdig besproken, is JZ ook nu nog in staat zich op diverse vlakken aan te passen aan wat nodig is.

Tenslotte spreek ik graag mijn waardering uit vanwege de bereidheid bij de rechtspraak om de contact- en overlegmomenten tussen de rechtspraak en de IND, nu en in de toekomst, te intensiveren. Wij zullen daarbij de rechtbank zo tijdig als mogelijk op de hoogte brengen van wat de IND in het algemeen en de directie JZ in het bijzonder doet om zich voor te bereiden op de veranderingen die eraan zitten te komen. Dit alles vanzelfsprekend, ook van onze kant transparant naar de specialistenverenigingen en de orde van advocaten. Een afschrift van deze brief zal ik hen en de Raad van State separaat doen toekomen.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

Juridische Zaken
RVE Den Haag

Datum
18 juli 2025